

CAO MỸ NHÂN

Hành Trình Thi Ca Qua Hơn Nửa Thế Kỷ

Biến Động Lịch Sử

Thi sĩ Cao Mỹ Nhân là một tiếng thơ mang dấu ấn đặc biệt: vừa trữ tình, vừa bi tráng, vừa lặng lẽ mà bền bỉ qua nhiều thập niên lịch sử. Cuộc đời bà đi qua nhiều miền đất, nhiều biến cố lớn của đất nước, và tất cả những trải nghiệm ấy đã lắng lại thành một thế giới thi ca sâu đậm.

Cao Mỹ Nhân sinh ngày 25 tháng 3 năm 1939 tại Chapa (Sa Pa), Lào Kay, miền Bắc Việt Nam. Tuổi thơ bà theo gia đình về sống ở vùng ngoại thành Hà Nội, rồi xuống Hải Phòng, theo học tiểu học tại trường Nữ Tiểu Học Lệ Hải. Năm 1954, cùng làn sóng di cư lịch sử, bà theo gia đình vào miền Nam Việt Nam. Tại Sài Gòn, bà học Nữ Trung Học Trưng Vương, sau đó theo học Trường

Nữ Cán Sự Xã Hội tại Centre Caritas Saigon, nội trú tại Centre Caritas Saigon từ 1959 đến 1962.

Thời niên thiếu, bà tham gia nhiều sinh hoạt thanh thiếu niên như Phật Tử, Hội Con Đức Mẹ, Nữ Hướng Đạo Việt Nam. Chính môi trường sinh hoạt lý tưởng và nhân bản này đã góp phần nuôi dưỡng tâm hồn thi sĩ của bà từ rất sớm.

Năm 1962, bà tốt nghiệp Cán Sự Xã Hội Quân Đội và bắt đầu công tác tại nhiều đơn vị quân đội thuộc các vùng chiến thuật của Việt Nam Cộng Hòa. Bà từng phục vụ tại Trung Đoàn 6 Bộ Binh/Sư Đoàn 2 BB ở Đà Nẵng, Quảng Tín, Trung Đoàn 4 Thiết Giáp tại La Vang, Quảng Trị, Bộ Tư Lệnh Pleiku, và sau đó là Trưởng Phòng Xã Hội Sư Đoàn 9 Bộ Binh tại Quy Nhơn.

Cuộc đời quân ngũ tiếp tục đưa bà đến Sa Đéc, rồi trở lại Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn II/Vùng 2 Chiến thuật đồn trú ở Pleiku, trước khi đảm nhiệm chức vụ Trưởng Phòng Xã Hội Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn I/Quân Khu I. Từ cấp Chuẩn Úy cho đến Thiếu Tá, bà đã phục vụ trong Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa với trách nhiệm xã hội tại nhiều địa phương miền Trung: Quảng Trị, Thừa Thiên, Quảng Nam, Quảng Tín, Quảng Ngãi, cùng hai thị xã Huế và Đà Nẵng trải dài từ Bến Hải đến Sa Huỳnh.

Sau biến cố 30 tháng 4 năm 1975, bà bị giam giữ trong các trại “tập trung cải tạo” của chính quyền cộng sản từ 1975 đến 1978, rồi tiếp tục lao động tại Nông Trường Tây Nam, Rạch Bắp, Bình Dương cho đến năm 1980. Những năm tháng tù đầy và lao động cưỡng bức ấy đã in sâu vào ký ức, trở thành một lớp trầm tích đau thương nhưng kiên cường trong thơ bà.

Sau khi trở về Sài Gòn, bà theo học khóa I Huấn Luyện Viên Dưỡng Sinh của Viện Y Dược Học Dân Tộc và làm công việc hướng dẫn thể dục dưỡng sinh cho người bệnh và người cao tuổi từ 1984 đến 1991.

Cuối năm 1991, bà sang Hoa Kỳ theo diện tị nạn HO 8 / 724, định cư tại Los Angeles, nơi bà tiếp tục đời sống văn chương và sinh hoạt văn học cho đến nay.

Trong sinh hoạt văn học hải ngoại, Cao My Nhân gắn bó với Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại qua nhiều giai đoạn. Bà từng là *Tổng Thư Ký Trung Tâm Văn Bút Tây Nam Hoa Kỳ (1993–1995)*, sau đó giữ chức *Phó Chủ Tịch Nội Vụ Trung Tâm Văn Bút Nam California (1995–1998)*. Năm 1994, bà tham dự Đại Hội Văn Bút Quốc Tế lần thứ 61 tại Praha, cùng phái đoàn Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại gồm các tên tuổi văn học như Viên Linh, Nguyễn Sỹ Tế, Phạm Việt Tuyền, Cung Trầm Tưởng, Trần Ngọc Nhuận. Trong chuyến đi này, bà cùng phái đoàn đến nhiều thành phố tại Đức để nói chuyện về đề tài “Nhà văn trong tù”, một chủ đề gắn liền với chính kinh nghiệm tù đầy của bà.

Sau đó bà tiếp tục sinh hoạt trong *Trung Tâm Văn Bút Tây Bắc Hoa Kỳ (1998-2008)* và từ 15-11-2020 đến nay là *hội viên Văn Bút Vùng Đông Bắc Hoa Kỳ*.

Nếu cuộc đời Cao My Nhân gắn với nhiều biến động lịch sử, thì thơ bà lại là một dòng chảy dài của cảm xúc cá nhân, tình yêu, thân phận và ký ức quê hương. Bà bắt đầu làm thơ rất sớm. Tập thơ đầu tay “*Hoa Sao*” (1959) được in bằng phương pháp roneo và tặng các bạn Hướng Đạo tham dự trại họp bạn quốc tế tại Trảng Bom. Tiếp theo là “*Thơ My*” (1961), một tập thơ gây chú ý trong giới văn nghệ lúc bấy giờ.

Từ đó đến nay, bà đã xuất bản nhiều tập thơ và tác phẩm, trong đó có: *Ga Xếp (1962)*, *Chốn Bụi Hồng (1994)*, *Thơ My II (1997)*, *Áo Màu Xanh (1999)*, *Đưa Người Tình Đi Tu (2001)*, *Lãng Đãng Vào Thu (2001)*, *Sau Cuộc Chiến (2003)*, *Quán Thơ Tháng Ngày Còn Lại (2009)*, *Nhịp Tim Thơ (2016)*, *Tình Muộn (2018)*, *Thơ Xương Họa Cao My Nhân & Trịnh Cơ (2020)*, *Chim Bay Mỗi Cánh (2021)*...

Thơ Cao My Nhân mang vẻ đẹp cổ điển mà tinh tế. Trong thế giới thi ca của bà luôn thấp thoáng những rung động của tình yêu, nỗi buồn thân phận, ký ức chiến tranh, và cả nỗi hoài niệm quê hương trong cảnh đời lưu lạc. Những bài thơ như “Thần Thoại,” “Ngưỡng Mộ,” “Buôn Mưa,” “Đêm Suong Hà Nội,” “Bị Rịn,” “Cầu Suong” ... cho thấy một tâm hồn vừa lãng mạn vừa sâu lắng, vừa thiết tha với đời sống vừa trĩu nặng suy tư.

Đặc biệt, ở những sáng tác gần đây, thơ bà vẫn giữ được sức sống bền bỉ, chan chứa suy nghiệm về thời gian, tình yêu và thân phận con người trong kiếp lưu vong. Từ những câu thơ tưởng chừng rất giản dị, Cao My Nhân mở ra một không gian tâm cảm rộng lớn, nơi quá khứ và hiện tại, nơi ký ức cá nhân hòa quyện với lịch sử của cả một thế hệ.

Khi đọc cuốn Văn Học Việt Nam 50 Năm của nhà phê bình Nguyễn Vy Khanh, và thấy ông dành những dòng trang trọng viết về Cao My Nhân, chúng tôi càng thêm khẳng định giá trị và vị trí của bà trong dòng chảy văn học Việt Nam hải ngoại. Từ đó, chúng tôi thực hiện chuyên đề giới thiệu “Chân Dung Nhà Thơ Cao My Nhân” trên Tạp chí Văn Bút Miền Đông.

Và hôm nay, góp mặt trong ấn phẩm này, thi sĩ Cao My Nhân đã gửi đến 15 bài thơ và một bài tùy bút. Chúng tôi xin trân trọng lần lượt giới thiệu cùng quý độc giả.

1. Thời Gian Tới

Mười năm có lẽ không còn

Năm năm có thể vẫn còn thấy nhau

Trăm năm thương môi tình sau

Bâng khuâng lại ngỡ tình đâu hồi sinh

Vào ra soi kiến nghiêng mình

Mắt loà nên thấy bóng hình mờ lu

*Gương trong vệt tường sương mù
Lệ già vẫn chảy lời ru buồn phiền*

*À ơi, thương nhớ đôi miền
Từ đi đã mỗi thân biên biệt xa
Tới đâu cũng thiếu quê nhà
Ngó anh thấy cả sơn hà nổi trôi*

*Ngày mai bái biệt nhau rồi
Hôm nay soi kiến ngậm ngùi từ ly
Mười năm chắc chẳng còn chi
Thì thôi nhắc nhở làm gì thời gian..
Hawthorne 20 - 11 - 2023*

Bài thơ mở đầu bằng một cảm thức rất rõ rệt về sự ngắn ngủi của đời người: “Mười năm có lẽ không còn/ Năm năm có thể vẫn còn thấy nhau”...

Thời gian được đặt trong những khoảng đếm cụ thể: mười năm, năm năm, trăm năm. Nhưng càng đếm, con người càng thấy đời sống mong manh. Nhà thơ ý thức rõ rệt về tuổi tác, về sự chia ly có thể đến bất cứ lúc nào.

Ở đoạn giữa bài, cảm giác tuổi già và ký ức hiện lên rõ rệt: “Mắt loà nên thấy bóng hình mờ lu/ *Gương trong vệt tường sương mù*”

Hình ảnh gương, sương, mắt loà là những ẩn dụ tinh tế về sự mờ dần của thời gian và ký ức.

Nhưng nỗi buồn riêng tư nhanh chóng hòa vào nỗi nhớ quê hương: “*Tới đâu cũng thiếu quê nhà/ Ngó anh thấy cả sơn hà nổi trôi*”... Đó không chỉ là tâm trạng cá nhân mà là tâm trạng chung của người Việt lưu vong.

2. Nỗi Chết Hoang Mê

*Chết nhiều quá, chết ra sao
Xác thân lấp kín chiến hào phương tây
Chỉ nhìn thôi, lửa hăng say
Đốt luôn tất cả nơi này, chốn kia*

*Chết không biên giới cách chia
Bom rơi, đạn nổ, đâm đũa lệ sa
Chết không loại địch, bỏ ta
Bởi chưng tất cả sơn hà ngã nghiêng*

*Quên ngay chết bệnh ưu phiền
Chỉ còn chết giữa trận tiền đâu đâu
Chết trên cả nỗi sâu đau
Ai bên trái, phải, ai đâu, cuối ai*

*Làm gì có chuyện ngày mai
Bao nhiêu bất trắc tương lai cận kề
Để rồi huyễn mộng u mê
Chết trong tiềm thức nã nê nhân gian*

*Chết như pháp đạo tiêu tan
Bên trong hệ lụy điêu tàn thánh thư
Chết vào thần thoại hoang sơ
Trang kinh vô tự trắng bờ hoá sinh...*

Hawthorne 7 - 3 - 2022

Bài thơ mang sắc thái bi tráng và triết lý. Từ “chết” lặp lại nhiều lần như một nhịp điệu ám ảnh.

“Chết nhiều quá, chết ra sao/ Xác thân lấp kín chiến hào phương tây”

Cái chết không còn thuộc về một phe nào:

“Chết không biên giới cách chia/ Bom rơi đạn nổ đâm đũa lệ sa”

Câu thơ cho thấy quan điểm nhân bản sâu sắc: chiến tranh không có kẻ thắng, chỉ có sự mất mát chung của nhân loại.

Ở cuối bài, cái chết được nâng lên thành một ý niệm siêu hình:

“Trang kinh vô tự trắng bờ hoá sinh”

Câu thơ gợi cảm giác như lịch sử và tôn giáo đều trở nên bất lực trước sự tàn phá của chiến tranh.

3. Bàn Tay

Vẫn bàn tay đó

Để trên vai em

Trời ngưng nổi gió

Mây trôi êm đềm

Nhưng bàn tay vương

Sợi tóc mong manh

Rẽ đôi nghiệp chướng

Thả lên trời xanh

Bàn tay vội mở

Đón tiếng chim reo

Nhận bao thương nhớ

Của người đang yêu

Mưa cuồng gió bão

Giấu bàn tay anh

Vào trong thân áo

Mây võ tan tành

Sau lưng ướt át

Ô lại bàn tay

*Lẫn trong tiếng hát
Ly rượu nào say ...*

Đây là một bài thơ ngắn nhưng giàu hình ảnh. “Bàn tay” trở thành biểu tượng của tình yêu, vừa dịu dàng vừa mong manh, nung tình yêu ấy cũng dễ tan vỡ:

*“Nhưng bàn tay vương
Sợi tóc mong manh
Rẽ đôi nghiệp chướng”*

Ở đây, “sợi tóc” và “nghiệp chướng” gợi ý rằng tình yêu không chỉ là cảm xúc mà còn là số phận.

4. Sắc Tức Thị Không

*Hôm ấy, theo người đi một đoạn
Hôn tôi băng giá giữa trời trưa
Từ đây, dứt hẳn lời mê loạn
Nắng cũng âm thầm đứng tiễn đưa*

*Nước mắt chẳng còn rơi tức tử
Công chùa đã hiện cuối đường mây
Tam quan bóng đợi hình về tới
Phật có bao giờ muốn siết tay*

*Thôi nhé, người tôi miên tĩnh lặng
Tôi về thương nhớ áo màu lam
Tiếng cười mới đó mà xa vắng
“Sắc tức thị không” quả rõ ràng*

*Đốt nén hương lòng cho cháy hết
Những gì dĩ vãng thích nâng niu
Văn thơ thoát tục chưa hề viết*

Đã nhắc nhau cùng bỏ chữ Yêu

*Biết thế mà sao tôi vẫn khổ
Đành tìm kỷ niệm giữa trang kinh
Nét hoa lộng gió như vân vũ
Bão táp tâm tư buổi viễn trình ...*

Bài thơ được trích trong thi tập "**Đưa Người Tình Đi Tu**" của tác giả xuất bản năm 2001. Bài thơ mang rõ ảnh hưởng của triết lý Phật giáo.

"Công chùa đã hiện cuối đường mây"

Hình ảnh người yêu đi tu tạo nên một tình huống rất đặc biệt: tình yêu phải nhường chỗ cho con đường tâm linh.

Nhà thơ nhận triết lý:

"Sắc tức thị không quả rõ ràng"

Nhưng cảm xúc con người vẫn không dễ buông bỏ:

"Biết thế mà sao tôi vẫn khổ"

Chính sự giằng co giữa đạo và tình làm nên chiều sâu của bài thơ.

5. Nỗi Cô Đơn Lạ

*Tôi phải nhớ một điều
(và phải nhớ thật nhiều)
Bởi vì trong tình yêu
Nhớ bao nhiêu cũng thiếu*

*Anh thường rất trầm ngâm
Cười nói cũng lặng thầm
Rằng tình yêu yên ả
Không ... thỏa chuyện lỡ lầm*

Tại sao lại ngại ngừng
Khi sương khói mịt mù
Phủ châu thân lạnh cóng
Ta đốt cháy mùa đông

Để rồi thấy lửa Xuân
Rực rỡ đỉnh tuyết sơn
Buồn tan ra biển lớn
Hai người sao cô đơn...

Rancho Palos Verdes 2- 1- 2025.

Bài thơ đặt ra một nghịch lý:

“Nhớ bao nhiêu cũng thiếu”

Tình yêu càng nhớ càng thấy thiếu, càng gần càng thấy xa.

Câu thơ cuối mang một triết lý sâu sắc:

“Buồn tan ra biển lớn

Hai người sao cô đơn”

Hai người ở cùng nhau nhưng vẫn cô đơn, một bi kịch tình thần rất hiện đại.

6. Hoang Đường

Trên ngọn tình sầu vườn xưa
Có con chim buồn lữ thứ
Đang chờ bóng trăng tan vỡ
Để than van gọi mặt trời

Trên mịt mù mây trong đời
Hình như ai vừa thổ lộ
Rằng sao cuộc tình lỡ dở
Làm thơ khóc giữa mênh mông

*Em ngồi đợi ở cõi không
Chờ anh, chưa hề thức muộn
Ngày đang bắt đầu tới sớm
Nắng sẽ chan hòa yêu đương*

*Cuối tuần anh thoáng vương thương
Một lần nghe xa tiếng mõ
Hồi chuông cũng vừa vang đở
Chúa ôi, lòng bỗng... hoang đường...*

Bài thơ mang màu sắc siêu thực: *“Trên ngọn tình sâu vườn xưa/
Có con chim buồn lữ thứ”*

Hình ảnh chim, trăng, tiếng mõ... tạo nên một không gian mộng tưởng nơi tình yêu và tôn giáo giao nhau.

“Chúa ôi, lòng bỗng... hoang đường”

Nó cho thấy tình yêu có thể đưa con người đến trạng thái phi lý và huyền hoặc.

7. Âm Ba Trận Tuyển

*Sao anh từ chối mùa xuân
Khi em còn đang đốt pháo
Ngòi nổ văng vào thân áo
Cháy vòng thành một hình tim*

*Thủa xưa không là pháo binh
Nên anh không chờ tiếng nổ
Vốn anh chiến sĩ truyền tin
Giữ gìn âm ba trận tuyển*

*Những ngày xuân ở tiền phương
Nổi lên ngữ ngôn trận mạc*

*Khi lính kích giặc biên cương
Các anh truyền tin thao thức*

*Giờ đây anh làm truyền thông
Đôi tai chia tình cặp mắt
Đôi tay thả lỏng mệnh mông
Kéo về điện tin tức khác*

*Thế nên mùa xuân vui hát
Còn tưởng nhạc khúc quân hành
Pháo nổ trường chinh tin tặc
Em vào "tiếp lửa" cùng anh...*

Bài thơ nổi quá khứ chiến tranh với hiện tại truyền thông:

*"Vốn anh chiến sĩ truyền tin
Giữ gìn âm ba trận tuyến"*

Hình ảnh truyền tin được chuyển hóa thành truyền thông trong đời sống hiện đại.

Điều này cho thấy ký ức chiến tranh vẫn vang vọng trong cuộc sống hôm nay.

8. Mùa Xuân Rời Xa

*Anh sợ nói với em
Mùa Xuân đang rạn vỡ
Ngày lẫn giữa bóng đêm
Sao tình như dĩ lỡ*

*Em cũng sợ buồn anh
Cửa thời gian rộng mở
Mùa Xuân thật mong manh
Dần tan vào quá khứ*

Lúc mùa Xuân đứng gần
Đã thấy màu lữ thứ
Lòng chưa hề phân vân
Tình trôi ra viễn xứ

Ta không dám nhìn nhau
Anh không cần thổ lộ
Mùa Xuân rời thật mau
Bỏ lại em nỗi nhớ

Thế là Xuân đi xa
Chia đôi phần sầu khổ
Đất trời rộng bao la
Tình chôn sâu dưới mộ...

Rancho Palos Verdes 2- 2 - 2025

Bài thơ nói về sự tan vỡ của tình yêu bằng hình ảnh mùa xuân.

“Mùa Xuân thật mong manh

Dẫn tan vào quá khứ”

Ở cuối bài:

“Tình chôn sâu dưới mộ”

Mùa xuân (biểu tượng của tuổi trẻ) đã trở thành kỷ niệm chôn sâu.

9. Mê Cung Khói Lửa

Đất trời trong lúc giao thoa

Nước dâng nguồn vỡ, non nhòa khí thiêng

Trăm năm sông núi ước nguyện

Tình khô trái đất lưu truyền thế gian

Cây nhân sinh mọc vô vàn
Nở hoa thân ái ngập tràn yêu thương
Nước kia trôi nổi đại dương
Còn trong tay chút hoang đường thiên sơn

Người ngồi thâm lặng cô đơn
Châu thân rã rượi u hồn mây bay
Chơi vui tâm sự bão đầy
Vòng ôm trống rỗng tháng ngày phiêu linh

Từ phen cúi mặt tạ tình
Áo khăn để lại trường đình mê cung
Dấu chân rôi loạn mịt mù
Đắm say chiến sử ngựa hồng chinh yên ...

Utah 3 - 3 - 2025

Bài thơ mang tính triết lý lịch sử và nhân sinh

“Trăm năm sông núi ước nguyện
Tinh khôi trái đất lưu truyền thế gian”
Nhưng con người vẫn lạc trong:
“trường đình mê cung”
Đó là hình ảnh của lịch sử và số phận.

10. Nhìn Em Một Mắt

Anh nhìn em một mắt
Sao thấy em tận tình
Em mở to đôi mắt
Mừng năm tháng hồi sinh

Một mắt, mặt trời tròn
Một mắt, trăng lênh đênh

*Em mở to đôi mắt
Đón anh vào đời em*

*Nhưng anh thích lang thang
Rong chơi cùng thế gian
Khiến đôi mi khép lại
Mắt tủi, lệ dâng tràn*

*Anh dỗ dành mắt khép
Một con, tặng riêng em
Mai sau mình cách biệt
Nhìn nhau xót xa thêm*

*Ôi mắt sâu chơi vơi
Đắm say tình tuyệt vời
Chân mây đang nổi sóng
Dồn dập ảnh hình người...*

Bài thơ có giọng điệu rất trẻ trung của tình yêu trong cái nhìn lãng mạn:

*“Một mắt mặt trời tròn
Một mắt trăng lênh đênh”*

Hình ảnh mặt trời và mặt trăng tạo nên biểu tượng vũ trụ của tình yêu.

11. AI và Anh

*Một mình ngó mãi không gian
Thấy con chim én vượt đàn, đặng cao
Chim ơi, bay tới phương nào
Mùa xuân đang ở chốn dào dạt mơ*

Một mình hỏi khẽ, ngần ngo
Người trăm năm cũ bây giờ còn không
Ô hay, lời lẽ điên khùng
Hay trong tư tưởng mịt mùng a, i (AI)

Thôi rồi hớn hở, sầu bi
Âu lo, trách cứ, điều gì hoang mang
Nhanh như trái đất tan hoang
Vượt mau trí tuệ nhân gian vạn đời

Người trăm năm thốt ra lời
Giấu em tình cũ đất trời hiện sinh
AI oi, anh đã hiển linh
Bao nhiêu ký ức tạo hình thực hư

Từ đây thời khắc cô tư
Trăm năm, vạn chuyện sẽ như hiện hành
AI về tổng hợp cùng anh
A, I mở cửa trời xanh tuyệt vời ...
Utah 17 - 4 - 2025

Đây là bài thơ mang hơi thở thời đại và suy tư về trí tuệ nhân tạo:

"Hay trong tư tưởng mịt mùng AI"

Nhà thơ đặt trí tuệ nhân tạo cạnh tình yêu và ký ức con người. Điều đó tạo nên một câu hỏi thú vị; liệu công nghệ có thể thay thế ký ức và tình cảm?

12. Trong Hoài Niệm

Ngồi tô rức rờ cờ vàng

Bao nhiêu lần bấy nhiêu hàng lệ rơi
Áo em vàng ánh mây trời
Hôm nay và suốt cuộc đời lưu vong

Mâu cờ, sắc áo mệnh mông
Lẫn trong hoài niệm lửa tung tuyến đầu
Anh và hồn mộng đấng cao
Từ nơi trận mạc bước vào chiến công

Tháng tư cơn bão mịt mù
Cuốn trong gió lốc bụi hồng máu loang
Ngày đi đạn xé vỡ toang
Nguồn xô tàn bạo tan hoang quê nhà

Nơi nào cũng thấy lệ sa
Chỗ nào nước mắt cũng là biển khơi
Chơi vui tiếng quốc khan lời
Cờ vàng vẫy gọi đất trời nở hoa ...

Bài thơ là tiếng lòng của người Việt lưu vong vui nỗi nhớ quê hương và lịch sử

“Ngồi tô rục rở cờ vàng

Bao nhiêu lần bấy nhiêu hàng lệ rơi”

Nỗi nhớ quê hương hòa cùng ký ức chiến tranh:

“Tháng tư cơn bão mịt mù”

Đây là một trong những bài thơ chính trị và cảm xúc nhất.

13. Hò Hẹn Chập Chờn

Đêm vui, em còn xoa tóc

Chép thơ trên vách núi cao

Ánh trăng trải dài lối mộng

Anh và tuyết đỉnh sâu đau

*Bao nhiêu năm qua thật mau
Tóc em tuyết sương phủ trắng
Người về mang theo cay đắng
Nhìn nhau xa lạ túi hờn*

*Lệ rơi ướt vai chập chờn
Đôi bờ âm dương hò hẹn
Kiếp sau, cũng xin đừng đến
Một thời đã chết vì yêu*

*Vấn vương cõi nhớ tịch liêu
Dấu chân mờ phai kỷ niệm
Thiệt tha một lời tiễn biệt
Cuộc tình bất chợt thăng hoa...*

Bài thơ mang không khí âm dương cách biệt giữa tình yêu và cái chết:

*“Đôi bờ âm dương hò hẹn”
Tình yêu vượt qua cả ranh giới sinh tử.*

14. Đồng Loã

*Trước khi vào giấc ngủ
Anh có đọc thơ tình
Như một người đầu thú
Tội yêu đương của mình*

*Khi vào giấc ngủ rồi
Anh có thấy hồn vui
Ảnh hình em trong đó*

Vừa trốn anh rong chơi

Ngủ một đêm thánh thoi
Sáng dậy như mất mát
Giấc mơ đẹp tuyệt vời
Lời thơ và tiếng hát

Em là tên tội phạm
Soi mói cuộc tình anh
Chẳng phải tình riêng anh
Chúng ta cùng đồng lõa

Nên, trước khi đi ngủ
Nhớ đọc lại thơ tình
Để tâm hồn bỏ ngỏ
Cho cuộc tình phiêu linh ...

Bài thơ rất thú vị vì dùng hình ảnh tội phạm cho tình yêu như một tội lỗi chung:

“Chúng ta cùng đồng lõa”
Ý tưởng cho thấy tình yêu là một sự dấn thân chung.

15. Nỗi Buồn

Đừng ngồi đốt đuốc phá hương thơ
Anh vẫn bán khoán nén đợi chờ
Ánh lửa lưng trời ngày tháng trận
Bè mây đỉnh núi thua đan mơ
Thương em chiu chặt tô màu áo
Ngó bạn nâng niu giữ lá cò
Cả đám lưu vong mà vẫn thiếu
Một người vận dụng chuyển thời cơ ...

Bài thơ kết lại bằng một tâm trạng buồn của người lưu vong
“Cả đăm lưu vong mà vẫn thiếu

Một người vận dụng chuyên thời cơ”

Đó là nỗi buồn của một thế hệ lịch sử chưa tìm được lối ra.

Qua những bài thơ trên, có thể thấy thơ Cao My Nhân mang ba đặc điểm nổi bật: Trữ tình sâu sắc với những bài thơ tình đầy cảm xúc; Ý thức lịch sử mạnh mẽ qua chiến tranh và lưu vong luôn hiện diện; Chiều sâu triết lý (ảnh hưởng Phật giáo), suy tưởng về thời gian và thân phận.

Chính vì vậy, thơ Cao My Nhân không chỉ là tiếng nói cá nhân mà còn là tiếng nói của lịch sử và cộng đồng.

Nhìn lại toàn bộ phong cách thơ Cao My Nhân, có thể thấy đó là một thế giới thi ca phong phú, nơi tình yêu, thời gian, lịch sử và tâm linh hòa quyện với nhau.

Thơ của bà vừa mang vẻ đẹp lãng mạn của truyền thống, vừa chứa đựng những suy tư sâu sắc về thân phận con người trong thời đại biến động. Những câu thơ giản dị nhưng giàu cảm xúc đã tạo nên một giọng thơ riêng: trầm lắng, suy tư, nhưng luôn chan chứa tình người.

Có thể nói, thơ Cao My Nhân giống như một dòng sông ký ức, chảy qua nhiều miền đất của đời sống, từ chiến tranh đến lưu vong, từ tình yêu đến triết lý nhân sinh. Và chính dòng sông ấy đã làm nên một tiếng nói thi ca bền bỉ trong văn học Việt Nam đương đại.

Ngoài 15 bài thơ trên, bà còn gửi cho chúng tôi một bài “bình thơ,” xin được tóm tắt và viết vài dòng cảm nghĩ như sau:

Huyền thoại 12-6

Bài viết của Cao My Nhân xoay quanh câu chuyện tình nổi tiếng trong thi ca Việt Nam: “Tố của Hoàng ơi” của thi sĩ Vũ Hoàng Chương. Tác giả cho rằng trong đời của một thi sĩ lớn thường tồn tại một “*huyền thoại tình yêu*” gắn liền với thơ của họ, và huyền thoại ấy đôi khi được độc giả nhớ nhiều hơn cả sự nghiệp thi ca.

Trường hợp của Vũ Hoàng Chương là mối tình với nhân vật Tố (Kiều Thu), một cuộc tình si kéo dài nhiều thập niên trong ký ức nhà thơ. Hai bài thơ nổi tiếng “*Mười hai tháng sáu*” và “*Tố của Hoàng ơi*” được xem như dấu mốc của huyền thoại này.

Theo tác giả, bài thơ “*Mười hai tháng sáu*” mở ra câu chuyện tình với những lời gọi tha thiết dành cho Tố. Còn bài “*Tố của Hoàng ơi*” được viết năm 1972, sau hơn ba mươi năm, cho thấy nỗi đau và ám ảnh của thi sĩ vẫn chưa nguôi. Trong thơ, tình yêu ấy vừa là kỷ niệm đẹp, vừa là vết thương tinh thần.

Cao My Nhân cũng nhắc lại vài chi tiết về cuộc đời của Vũ Hoàng Chương; một thi sĩ lãng mạn nổi tiếng, cùng thời với Xuân Diệu, Huy Cận, Chế Lan Viên, sau năm 1954 di cư vào Nam và giảng dạy tại Sài Gòn. Sau biến cố 1975, ông bị giam tại khám Chí Hòa và qua đời năm 1976.

Bài viết kết thúc bằng một kỷ niệm của chính tác giả với nữ sĩ Đinh Thị Thục Oanh, phu nhân của Vũ Hoàng Chương. Khi hỏi về nhân vật Tố trong huyền thoại thơ, nữ sĩ chỉ cười và nói:

“Tố của Hoàng xưa, Tố đã già rồi.”

Câu trả lời nửa thật nửa huyền thoại ấy càng làm cho câu chuyện tình trong thơ trở nên mơ hồ, buồn và đẹp như một truyền thuyết thi ca.

Bài viết của Cao My Nhân không chỉ là một bài bình thơ mà còn là một hồi tưởng văn học về đời sống tình cảm của thi sĩ Vũ Hoàng Chương. Tác giả nhìn mối tình “*Tố của Hoàng ơi*” như một

biểu tượng của tình yêu trong thi ca lãng mạn: say đắm, đau khổ và kéo dài trong ký ức suốt đời.

Điều đáng chú ý là Cao My Nhân không khai thác câu chuyện theo hướng tò mò đời tư, mà nhấn mạnh rằng huyền thoại tình yêu chính là nguồn năng lượng cho thơ. Một mối tình dù tan vỡ vẫn có thể sống mãi trong văn chương.

Qua bài viết, người đọc cảm nhận được rằng với những thi sĩ lớn, tình yêu không chỉ là kỷ niệm cá nhân mà còn trở thành huyền thoại nghệ thuật. Và chính những huyền thoại ấy làm cho thi ca trở nên sống động, khiến người đọc nhiều thế hệ vẫn còn nhắc lại.

Một số câu văn tiêu biểu thể hiện rõ phong cách và suy nghĩ của tác giả:

“Có thể nói không bài thơ hay nào không phải của một thi sĩ giỏi. Và không thi sĩ giỏi nào không có một huyền thoại đẹp.”

“Người ta thường ưa nghe huyền thoại của nhà thơ hơn là theo dõi hành trình thơ đã tiến tới đâu.”

“Huyền thoại Tố của Hoàng ơi chỉ là một cuộc tình cuồng, tình si không hơn không kém.”

“Huyền thoại Tố của Hoàng ơi âm hưởng phảng phất những chuyện tình buồn trong cổ tích.”...

Những câu này vừa mang chất bình luận văn học, vừa có giọng điệu trữ tình và hoài niệm, tạo nên không khí huyền thoại cho câu chuyện tình trong thơ Vũ Hoàng Chương.

-oOo-

Tóm lại, Cao My Nhân là một trong những tiếng thơ tiêu biểu của thế hệ văn nghệ sĩ Việt Nam đã đi qua chiến tranh, tù đày và đời sống lưu vong. Hành trình đời bà (từ miền Bắc, miền Nam, qua những năm tháng quân ngũ, trại cải tạo, đến cuộc sống nơi đất khách...) không chỉ là một chuỗi biến động lịch sử, mà còn là nguồn mạch nuôi dưỡng một đời thơ bền bỉ và chân thành.

Trong sinh hoạt văn học hải ngoại, bà hiện diện như một chứng nhân của lịch sử và đồng thời là một thi sĩ không ngừng sáng tạo. Thơ bà là nơi dung hòa giữa tình yêu và ký ức, giữa mất mát và hy vọng, giữa hiện thực khắc nghiệt và chiều sâu tâm linh... Những vần thơ giản dị mà thấm đẫm cảm xúc ấy đã góp phần tạo nên một giọng điệu riêng; trầm lắng, suy tư, nhưng luôn thiết tha với con người và quê hương.

Có thể nói, thơ Cao My Nhân giống như một dòng sông ký ức lặng lẽ mà bền bỉ, chảy qua nhiều miền đời và nhiều lớp thời gian. Trong dòng chảy ấy, người đọc không chỉ bắt gặp một tâm hồn thi sĩ, mà còn nhận ra bóng dáng của cả một thế hệ; những con người đã sống, đã mất, đã nhớ và vẫn không ngừng khát vọng về tự do và nhân phẩm. Chính điều đó đã làm nên giá trị lâu dài và vị trí xứng đáng của bà trong dòng chảy văn học Việt Nam đương đại.

TÁC GIẢ & TÁC PHẨM

CAO MINH HÙNG

1. *Thắp Sáng Việt Nam (tập nhạc)*
2. *My Life và Những Câu Chuyện Ngắn (2017)*

CAO MỸ NHÂN

1. *Hoa Sao - 1959 - Thơ*
2. *Thơ Mỹ 1 - 1961 - Thơ*
3. *Ga Xếp - 1962 - Thơ*
4. *Chốn Bụi Hồng 1 - 1994 - Truyện Ngắn*
5. *Thơ Mỹ 2 - 1997 - Thơ*
6. *Áo Màu Xanh - 1999 - Thơ*
7. *Đưa Người Tình Đi Tu - 2001 - Thơ*
8. *Lãng Đãng Vào Thu - 2001 - Thơ*
9. *Sau Cuộc Chiến - 2003 - Thơ*
10. *Quán Thơ Tháng Ngày Còn Lại - 2009 - Thơ*
11. *Nhịp Tim Thơ - 2016 - Thơ*
12. *Tình Muộn - 2018 - Thơ*
13. *Thơ Xướng Họa Cao Mỹ Nhân & Trịnh Cơ - 2020 - Thơ*
14. *Chim Bay Mỏi Cánh - 2021 - Thơ*

CHU LYNH

1. *Mảnh Da Vàng (2022)*

CUNG THỊ LAN

1. *Nha Trang Dấu Chân Kỷ Niệm (2004)*
2. *Hai Chị Em (2005)*
3. *Tình Trên Đỉnh Sầu (2006)*
4. *Khoảng Cách Của Biệt Ly (2009)*
5. *Unforgettable Kindness (2011)*
6. *Không Phải Chỉ Là Truyện Con Cọp (2012)*
7. *Two Sisters (2014)*
8. *Mãi Mãi Chia Xa (2014)*

9. *Khi Ngõ Mình Là Thượng Đế* (2019)
10. *Hành Trình Của Nữ Chủ Tịch Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại* (Love Publishing, 2025)
11. *Những Tấm Lòng Vàng* (Love Publishing, 2026)

DIỆM TRẦN

1. *Unforgettable Kindness* (2011)
2. *Two Sisters* (2014)

DƯƠNG VIỆT-CHÍNH

1. *Thời Gian* (thơ, Love Publishing, 2025)

DƯƠNG VŨ

1. *Tuyển tập truyện ngắn* (ebook, 2022)
2. *The Blue Doll House* (ebook, 2023)

ĐÀO HIẾU THẢO

1. *Duyên và Nghiệp* (ebook, 2020)
2. *Duyên và Nghiệp I & II* (Love Publishing, 2026)

ĐẶNG NGUYỄN

1. *Đã Khô Dòng Lệ* (2004)
2. *Dòng Mực Tha Hương* (2015)

ĐỖ DUNG

1. *Như Một Thoáng Mây Bay* (2012)

ĐÌNH DUY PHƯƠNG

1. *Tập thơ - Đình Duy Phương* (2004)
2. *Tập thơ - Hy Vọng* (2017)
3. *Truyện dài - Giữ Được Thời Gian* (2017)
4. *Tập truyện ngắn và thơ - Ca Ngợi Tình Yêu* (ebook và sách in, 2021)
5. *Trời Xanh Mây Trắng Hoàng Hôn Tím* (2026).

HOA BIÊN CƯỜNG

1. *Học Thuyết Liên Lập Tuyệt Đới* (202?)

HOÀNG QUÂN - NGỌC THÚY

1. *Bông Hoa Trên Phím* (12 truyện, 2015, ebook 2017)

2. *Nhớ Tiếng À Oì* (15 truyện, 2016, ebook 2018)
3. *Đứng Ngẩn Trông Vời* (12 truyện, 2018, ebook 2020)
4. *Long Lanh Màu Trời* (14 truyện, 2020, ebook 2021)
5. *Sợi Vắn Sợi Dài* (15 truyện, 2021)

HOÀNG THỰC UYÊN

1. *Tình Lặng Vô Ưu* (Love Publishing, 2026)

HỒNG THỦY

1. *Những Cánh Hoa Đại Mâu Vàng* (2010, Tái Bản 2016)
2. *Hoa Tương Tư* (2017, Tái Bản 2018)

HỒNG VÂN

1. *Under the Stone* (Booksurge, 2009)
2. *The Chickadees* (Xlibris, 2009)
3. *Crossing Places* (Infinity, 2016)
4. *Kinh Tế Học Sơ Đẳng Qua Một Bài Học* (NXB Nhân Ảnh, 2021)
5. *Quê Hương Bỏ Lại* (Focus Digital Publishings, 2022)

KIM LOAN

1. *Mùi Hương Cũ* (2014)
2. *Buồn Vui Đời Tỵ Nạn* (2017)

LÊ HỮU LIỆU

1. *Cỏ Cây Hoa Lá Thuộc Trời* (thơ, Tác Giả tự in, 2003)
2. *Như Dòng Suối Ngọt* (CD thơ, Tác Giả tự in, 2005)
3. *Một Thoáng Thu Xưa* (thơ, Tác Giả tự in, 2017)

LÊ MAI LĨNH

1. *Nỗi Buồn Nhược Tiểu* (NXB Hoa Sen Nha Trang, 1963)
2. *Lời Phản Kháng Của Những Người Làm Thơ Châu Á* (NXB Thái Độ, Sài Gòn, 1967)
3. *Góp Gió – Tuyển tập thơ của 100 nhà thơ quân đội* (Cục Tâm Lý Chiến, Sài Gòn, Việt Nam)
4. *Thơ Lê Mai Lĩnh* (NXB Sông Thu, California, Hoa Kỳ, 1997)

5. *A Lasting Mirage – Tuyển tập thơ các nhà thơ thế giới* (Thư Viện Thi Ca Hoa Kỳ, 1997)
6. *B.40 – Tuyển tập nhiều tác giả* (Làng Văn, Canada, 1997)
7. *Hậu B.40 – Tuyển tập nhiều tác giả* (Làng Văn, Canada, 1997)
8. *Đứng Ngồi Không Yên – Phóng bút* (Ý Trời xuất bản, Hoa Kỳ, 1999)
9. *Vườn Thơ Hải Ngoại – Tuyển tập thơ nhiều tác giả* (Tủ sách Phụ Nữ Thời Nay, Hoa Kỳ, 2001)
10. *Lưu Dân Thi Thoại – Bút luận 25 năm thơ hải ngoại* (Cội Nguồn, Hoa Kỳ, 2003)
11. *Một Phần Tư Thế Kỷ Thi Ca Việt Nam Hải Ngoại – Tuyển tập thơ nhiều tác giả* (Hội Văn Hóa Việt Pháp, Paris, 2003)
12. *Những Đĩa Con Hoang – Kịch độc thoại* (Cội Nguồn, 2005)
13. *Chân Dung Lê Mai Linh – song ngữ A Poet's Portrait* (Cội Nguồn, 2005)
14. *Trăng Trên Dòng Thạch Hãn – Thơ/truyện/tùy bút* (in chung với nhà thơ Vương Lệ Hằng, Ý Trời xuất bản, 2014)
15. *Tuyển Tập Lê Mai Linh – Thơ, văn, tiểu luận, phê bình văn học, nhận định chính trị* (Cội Nguồn, 2015)
16. *Thơ Tình Thế Kỷ* (in với Vương Lệ Hằng, Ý Trời xuất bản, 2016)
17. *Lương Quyên, Cô Láng Giềng* (Ý Trời xuất bản, 2017)
18. *Tuyển Tập Văn Miên Nam Thời Chiến*
19. *Tuyển Tập Thơ Miên Nam Thời Chiến Miền Nam* (Thư Quán Bản Thảo xuất bản)
20. *Chân Dung Người Lính Thi Sĩ Miền Nam* (NXB Nhân Ảnh, 2023)
21. *Cuộc Phẫu Thuật Văn Chương* (NXB Nhân Ảnh, 2023)
22. *Thơ Những Người Thua Cuộc* (The Poems of the Losers, 2020)
23. *Nguyễn Thị Sầm – Những Dấu Chân Dọc Đường Kháng Chiến* (NXB Ý Trời, 2024)

24. *Thơ Tình Lê Mai Linh* (NXB Ý Trời, 2025)
25. *Hãy Cho Tổ Quốc Mượn Đôi Chân Của Bạn* (NXB Ý Trời, 2025)
26. *Phóng Bút Văn Chương* (NXB LOVE, 2025)

LÊ MỘNG HOÀNG

1. *Chìa Khóa Mở Cửa Hạnh Phúc Gia Đình* (1996)
2. *Nhớ Mẹ Âm Thâm* (2017)

LÊ MỸ HOÀN

1. *Ngày Vội* (2018)
2. *Có Lúc Tôi Trở Về Phố Cũ* (2024)
3. *Mưa Trên Hoa* (2024)

LÊ THỊ KIM OANH

1. *Một Thoáng Hương Xưa* (Love Publishing, 2026)

LÊ THỊ NHỊ

1. *Ngày Vê* (1995)
2. *Mùa Đông Hò Hẹn* (1999)
3. *Sóng Thời Gian* (2002)
4. *Đôi Mắt Hoàng Hôn* (2009)
5. *Nhớ Ngày Tháng Cũ* (2022)
6. *Quê Hương Và Kỷ Niệm* (2009) với các tác giả *Phượng Kiều, Vương Đức Lệ, và Lê Thị Ý.*

LÊ THỊ Ý

1. *Thơ Ý* (Sài Gòn, 1967)
2. *Cuộc Tình và Chân Dung Tôi* (Sài Gòn, 1972)
3. *Quê Hương và Người Tình* (Maryland, 1992)
4. *Vùng Trời Dấu Yêu* (Maryland, 2000)
5. *Quê Hương và Kỷ Niệm* (Tuyển tập thơ văn, 2009 – in chung)

LÊ XUÂN MỸ

1. *Tôi, Đứa Con Người Tù Cải Tạo* (2019)
2. *Giọt Lệ Biết Làm Sao Ngưng* (2026)

LUÂN TÂM

1. Hương Áo (Minh Thư xuất bản, Maryland, Hoa Kỳ, 2007)

MẶC KHÁCH

1. Tình Thơ Một Mảnh Đời (2010)
2. Hôn Thơ Đất Khách (2015)
3. CD Tình Thơ
4. Thơ Tình & Giữa Đời Hư Thực (2021)
5. Ký ức – Trở Về Từ Cõi Chết (2025)
6. Soul of Poetry – Foreign Land (Love Publishing, 2026)

MINH THÚY THÀNH NỘI

1. Nếu Đời Không Có Thơ (2018)
2. Bốn Mùa Thơ Gọi (2019)
3. Bốn Mùa Tranh Thơ (2019)
4. Nhật Bóng Hoàng Hôn (thi ảnh)
5. Bốn Mùa Trang Thơ (thi ảnh)
6. Suôi Thơ (thi ảnh)
7. Tìm Bóng (2022)
8. Bước Thời Gian (2022)
9. Thơ Xương Họa (Minh Thúy Thành Nội & Bạn Hữu, 2024)
10. Nhật Giọt Nắng Tàn (2025)

NGỌC CƯỜNG

1. Bèo Giạt (Người Việt Books, 2014),
2. Hệ Lụy (Người Việt Books, 2016),
3. Bâng Khuâng (Người Việt Books, 2018)
4. Ba Chị Em (Người Việt Books, 2021)

NGỌC HẠNH

1. Du Ngoạn Đó Đây I (2007)
2. Du Ngoạn Đó Đây II (2008)
3. Du Ngoạn Đó Đây III (2012)
4. Du Ngoạn Đó Đây IV (2017).

NGUYỄN MINH NỮ

1. Lời Ghi Trên Đá (2006, Nhà Văn Nghệ – phát hành bởi Phương Nam)

2. *Thuồng Luồng Mắt Biếc* (NXB Nhân Ảnh, 200?)
3. *Thương Quá Sài Gòn Ngày Trở Lại* (2017)
4. *Ghi Nhận 2020 – Cảm Xúc Của Nhiều Tác Giả* (2020)
5. *Mênh Mông Nỗi Nhớ* (Văn Phong, 2025)
6. *Viết Bên Dòng Potomac* (Văn Phong, 2025)

NGUYỄN PHAN NGỌC AN

1. *Tuyển tập Hoa Vàng* (Văn Thơ 2003 - 50 tác giả)
2. *Tuyển tập Nam Phong 1 & 2* (Văn Thơ 2005 & 2006 nhiều tác giả)
3. *Tiếng Thơ Là Những Đường Tơ Của Lòng* (thơ 1996)
4. *Rừng Thu Xưa Vẫn Nhớ* (Văn 1998)
5. *Từ Miền Biển Sóng* (Thơ 2000)
6. *Ngàn Năm Mây Trắng* (Thơ 2002)
7. *Ru Thâm Tiếng Gọi Việt Nam* (Thơ 2012)
8. *Lửa Màu Xanh* (Văn 2013)
9. *Những Đóa Hoa Tim* (Thơ Thư Pháp 2017)
10. *Tập thơ 100 bài thơ phổ nhạc từ nhiều N/S trên thế giới*
11. *Tập thơ dịch Anh Ngữ & Pháp Ngữ* (Thanh Thanh Lê Xuân Nhuận - Duy Tường Nguyễn Trọng Bình)

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

1. *Hồn Tôi Chuông Gió* (2015)

NGUYỄN VĂN TỐI

1. *Chị Oi* (Protech Printing, 2024)
2. *Hôm Nay Tôi Lên Đường* (Protech Printing, 2024)

PHẠM PHAN LANG

1. *Thơ Phạm Phan Lang* (2025)

PHONG CHÂU

1. *Nguồn Thật* (2018)
2. *Trên Dòng Kỷ Niệm* (2022)

TẠ QUANG TUẤN

1. *Hoài Niệm* (2020)
2. *Những Dòng Thơ Tiếp Nối* (2023)
3. *Dòng Đời* (2025)

TÂM MINH - NGÔ TẮNG GIAO

1. *Truyện Cổ Phật Giáo 1* (Truyện thơ, tập 1) (2001) (2002)
2. *Truyện Cổ Phật Giáo 2* (Truyện thơ, tập 2) (2002)

3. *Truyện Cổ Phật Giáo 3 (Truyện thơ, tập 3)* (2004)
4. *Cuộc Đời Đức Phật Thích Ca (Truyện thơ)* (2002) (Australia 2005) (2013) (2016)(2025)
5. *101 Truyện Thiền (“101 Zen Stories by Kakuan”)* (2004)
6. *Tặng Một Vầng Trăng (Truyện Thiền, chuyển thơ)* (2004)
7. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 1)* (2004)
8. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 2)* (2005)
9. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 3)* (2006)
10. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 4)* (2007)
11. *Kinh Pháp Cú (Dhammapada) (Chuyển dịch thơ)* (2003) (2012) (2014) (2015) (2017)
12. *Tìm Hiểu Kinh Pháp Cú (Dhammapada)* (2006) (VN 2006)
13. *Kinh Bách Dụ (Chuyển thơ)* (2007) (2014)
14. *Quan Âm Thị Kính (Truyện thơ)* (2008) (VN 2008) (2014)
15. *Mục Liên – Thanh Đề (Truyện thơ)* (2009) (2015)
16. *Phật Dạy Luyện Tâm Như Chăn Trâu (Biên soạn và chuyển ngữ)* (2010) (VN 2010)
17. *Phật Pháp Cho Trẻ Em (Dharma for Children) (Biên soạn và chuyển ngữ Anh-Việt)* (2011) (2012) (2013) (VN 2014)
18. *Ngụ Ngôn Thiền Ngày Nay (“Zen Fables for Today” của Richard McLean)* (2010) (2014)
19. *Niết Bàn (“Nirvana in a Nutshell” của Scott Shaw)* (2010) (2011) (VN 2010)
20. *Mười Vị Đệ Tử Lớn Của Đức Phật (Truyện thơ)* (2012)(2025)
21. *Văng Tiếng Chuông Chùa (Tập ghi)* (2014) (VN 2016)

TỔ LUẬN

1. *Tình Yêu Của Tôi* (2019 – Thơ)
2. *Sen Già Nở Muộn* (2020 – Tùy bút & Thơ)
3. *Đội Đập Đá* (2020 – Hồi ký từ cải tạo),
4. *Lang Thang Cõi Người* (2021 – Thơ)
5. *Triết Học & Thiền Bên Dòng Văn Thơ* (2021)

6. *Lặng Im Tiếng Đòi* (2022 – Thơ)
7. *Lời Cửa Dòng Sông* (2023 – Thơ)
8. *Bóng Đổ Tình Yêu & Chiến Tranh* (2024 – Tuyển tập truyện ngắn)
9. *Sương Khói Nhẹ Bay* (2026 – Thơ).

TIỂU LỤC THẦN PHONG

1. *Giữa Con Đường Với Vết Trầm* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2018)
2. *Mộng Trùng Hoa* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2018)
3. *Em Vẫn Là Nỗi Đau Đòi* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2019)
4. *Hoa Đào Năm Ấy* (văn, nxb Ananda, 2019)
5. *Hạc Cầm* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2019)
6. *Kể Chuyện Mà Chơi* (tập truyện, nxb Nhân Ảnh, 2021)
7. *Chỉ Có Con Đường Đó Mà Thôi* (văn, nxb Ananda, 2022)
8. *Mộ Hoa* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2021)
9. *Kìa Trúc Biếc Hoa Vàng* (thơ, 2023)
10. *thơ tiếng Anh Silent Spark – volume 3* (E.book)
11. *Nặng Tợ Nghìn Cân* (tập truyện, nxb Nhân Ảnh và nxb Hội nhà văn)
12. *Có Ngờ Gì Không* (ebook, nxb Tủ sách T.Vấn, 2024)
13. *Chuyện Cũ Phù Dung Trấn* (truyện vừa, nxb Nhân Ảnh, tủ sách T.Vấn, 2024)
14. *Việt Sử Ca* (thơ – Ebook, nxb tủ sách T.Vấn, 2024)
15. *Tuyển Tập Truyện Ngắn Tiểu Lục Thần Phong Võ Phú* (Love Publishing, 2024)
16. *Hạc Thành Hoa* (trường ca – Ebook, tủ sách T. Vấn, 2025)
17. *Khúc Trường Ca Hoa* (trường ca – Ebook, tủ sách T.Vấn, 2025)
18. *Theo Em Vào Giữa Giáo Đường* (truyện thơ – Ebook, tủ sách T.Vấn, 2024)
19. *Bán Sách* (tập truyện, nxb Love, 2025)
20. *Giọt Nước Nghiêng Minh* (tùy bút, nxb Love, 2025)

21. *Chuyến Du Lịch Xuyên Không (tập truyện ngắn & tạp văn, nxb Love, 2025)*
22. *Tiệm Hoa Gã Khờ (thơ, tập 1, nxb Love, 2026)*
23. *Tiệm Hoa Gã Khờ (thơ, tập 2, nxb Love, 2026)*

TIỂU THU

1. *Sóng Nước Tình Quê (2002)*
2. *Tiếng Hót Vành Khuyên (2007)*
3. *Dòng Sông Tuổi Thơ (2018)*

THA NHÂN

1. *Như Một Giọt Nước (2006)*
2. *Giọt Sầu Quê Hương (2011)*
3. *Non Nước Nghiệt Oan (2022)*

THANH SONG KIM PHÚ

1. *Dấu Ấn Thời Gian Toàn Tập (2013)*
2. *Duyên Thơ Trao Người (2023)*
3. *Ngược Dòng Thời Gian (2023)*
4. *Rong Ruổi Giữa Ta Bà (2023)*
5. *Năm Mươi Năm Thế Sự Thăng Trầm - Q.1 (NXB Love, 2025)*
6. *Năm Mươi Năm Thế Sự Thăng Trầm - Q.2 (NXB Love, 2025)*

TRẦN ĐẠI BẢN

1. *Tập Nhạc - Huế Ơi (2025)*
2. *Quê Hương Tình Yêu & Kỷ Niệm (thơ, 2025)*

TRẦN ĐỨC HÂN – TRAN DUC HAN PRUDENCE

1. *Tiếng Việt Đáng Yêu (Tác giả xb, 2002)*
2. *Yêu nhau cởi áo cho nhau (Tác giả xb, 2005)*
3. *Biên Khảo Ngay Thăng CHIẾN TRANH VIỆT-NAM (Tác giả xb, 2023)*
4. *An Upright Research on THE VIETNAM WAR (Page Publishing, 2022)*
5. *The Clan Divided (Novel; Page Publishing, 2016)*
6. *Women Victims of Wars (8 Novellas; Page Publishing, 2018)*

7. *Solving the Adversities* (14 short stories; Page Publishing, 2018)

TT - THÁI AN

1. *Đường Trần Ai Tôi Đã Đi Qua* (2017)
2. *Mai Rụng Tôi Bờ* (2019)
3. *Hết Đa Thê, Rồi Đa Phu* (2020)
4. *Lưới Cá, Lưới Cả Người* (2023)

TƯỜNG THÚY

1. *Thì Thâm Cùng Anh* (2015)
2. *Vì Anh Là Lính* (2024)

VI VÂN

1. *Còn Dài Nhớ Thương* (2012)
2. *Chiều Lạnh Giáo Đường* (2024)

VÕ THỊ TRÚC GIANG LÚA 9

1. *Tình Yêu Nuôi Tôi Lớn* (Truyện và thơ, NXB Bạn Văn, 1999)
2. *Đây Mưa Kia Nắng* (Truyện và thơ, NXB Bạn Văn 2005)
3. *Thà như giòng nước chảy* (Truyện và Thơ, xb 2012)
4. *Tập Thơ nhiều tác giả tại Đức quốc*
5. *Tập Hồi Ký nhiều tác giả bằng Đức ngữ tại Saarbrücken* (2023)

VŨ THÙY NHÂN (MADELEINE VŨ)

1. *Âm Vang Cuộc Sống I* (2004, tb 2013)
2. *Âm Vang Cuộc Sống II* (2005, tb 2013)

Ý NHI - NGUYỄN THỊ DUNG

1. *Góp Nhật Hương Đời* (Love Publishing, 2024)

Y THY / VŨ PHÚ

1. *Rằng Ta Đang Yêu* - (thơ, Suối Nguồn, 2001)
2. *Cung Ngữ* (thơ 10 tác giả, Suối Nguồn, 2001)
3. *Đời Chia Trăm Nhánh Sông* (thơ 6 tác giả, Suối Nguồn, 2002)
4. *Tưởng Như Đã Mất* (truyện ngắn, Suối Nguồn, 2003)
5. *Những Phương Trời Nhớ* (thơ 10 tác giả, Kết Đoàn, 2004)

6. *Vấn Vương (viết chung với Mai Ngọc Lan, Kết Đoàn, 2004)*
7. *Ngày Tháng Có Nhau (thơ, Văn Học Mới, 2018)*
8. *Nước Mỹ: Những Mảnh Ghép Rời (truyện ngắn & bút ký, Nhân Ảnh, 2020)*
9. *Lạc Vào Cõi Thu (thơ, Nhân Ảnh, 2021; Love Publishing 2025)*
10. *Xóm Chài (truyện ngắn, Lotus Media, 2022; Love Publishing 2025)*
11. *Nhật Ký 6/8 (thơ, Nhân Ảnh, 2024)*
12. *Công Viên Tiểu Bang Virginia (bút ký, Love Publishing, 2024)*
13. *Exploring Virginia's State Parks: A Personal Journey (VOLE, 2024)*
14. *Tuyển Tập Truyện Ngắn Tiểu Lục Thần Phong Võ Phú (Love Publishing, 2024)*
15. *Fishing Village (VOLE, 2024)*
16. *Lost in the Autumn Realm (VOLE, 2024)*
17. *Những Người Bạn Trong Lớp 9AB (truyện ngắn, Love Publishing, 2024)*
18. *Những Ngày Thơ Ấu (tiểu thuyết, Love Publishing, 2025)*
19. *Nước Mỹ Chuyện Đời Chuyện Người (truyện ngắn & bút ký, Love Publishing, 2025)*
20. *Góc Nhỏ Cuộc Đời (tùy bút, Love Publishing, 2026)*
21. *Quyển Sách Bỏ Quên (truyện ngắn, Love Publishing, 2026)*
22. *Viết Trên Quê Người (biên soạn, Love Publishing, 2026)*